

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

عنوان درس: مباني تعاون

مؤلف: دکتر حميد انصاري

انتشارات: دانشگاه پیام نور

تهيه و تنظيم: علي حجتی شرق

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور –

مرکز نیشابور

اهداف کلی درس :

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی تعاون، آشنایی با همکاری های سنتی، آشنایی با همکاری های رسمی و اصول تعاونی ها می باشد.

فصل اول:

کلیاتی درباره تعاون

و

همکاری های سنتی

هدف كلي فصل :

- دانشجویان با مفهوم واژه تعاون، محورهاي اصلي و اوليه همكاري، شرايط لازم براي تحقق همكاري، نوع بندي همكاري ها، ويژگي هاي همكاري هاي سنتي، همچنين با نمونه ههايي از همكاري هاي سنتي در ايران و جهان آشنا شود.

اهداف خاص فصل :

دانشجو پس از مطالعه این فصل
بتواند؛

- 1- مفهوم تعاون را بیان نماید و محور های اصلی و اولیه همکاری را توضیح دهد.
- 2- شرایط لازم و کافی برای پیدایش همکاری را توضیح دهد.

اهداف خاص فصل :

• 3- از همکاری ها يك دسته بندي مناسب را ارائه دهد.

• 4- ویژگی های همکاری های سنتي را بیان نماید.

• 5- نمونه هایی از همکاری های سنتي در ایران و جهان را شرح دهد.

مفهوم واژه تعاون

• لغت تعاون که از زبان عربي گرفته شده است معادل کلمه همکاري در زبان فارسي و به معني يکديگر را ياري کردن، به هم ياري رساندن، همدستي، ياري و دستگيري است. در اين مفهوم مشارکت در يك امر و اقدام جمعي در جهت هدف مشخص و معين را نيز مي رساند.

نقش واژه تعاون

- تعاون می تواند موجب افزایش ارتباط افراد يك جامعه و پیدایش روحیه برادری و نوع دوستی در بین آنها شود و از تفرق و تقابل و همچنین از خود خواهی و خود پرستی و بی توجهی به مسائل و منافع دیگران بکاهد.

تقابل و تفاوت مفهوم رقابت و همكاري Cooperation, Competition

- در رقابت برخلاف همكاري، كوشش و تلاش براي تحصيل نتايج فردي و مقابله با سايرين و سعي در عقب راندن ساير افراد فهميده مي شود. برخلاف «همكاري» كه مفهوم جمعي استنباط مي شود در مفهوم «رقابت» فرد و فرديت نهفته است.

واژه های نزدیک به مفهوم همکاری

- مفاهیم دیگر یاری و خودیاری دو مفهوم نزدیک به «همکاری» می باشند. در مفهوم دیگر یاری به دیگران کمک کردن بدون داشتن انتظار کمک از کمک گیرنده و بدون تصور نفع بردن کمک کننده منظور می شود. در دیگر یاری صرفاً جهت انسان دوستی و خیر خواهی به دیگران کمک می شود (صورت کامل و والای فداکاری و ایثار مشاهده می شود). این امر در همبستگی اجتماعی و وفاق گروهی مؤثر است.

مفهوم خود یاری

• معنی تحت اللفظی آن به خود یاری رساندن می باشد که تلویحاً جدایی از دیگران و بی توجهی به سایرین معنی می دهد که این برداشت به معنی رقابت نزدیک می شود.

مفهوم خود ياري

• کاربرد دوم و متداول خود باري به معني همکاري تعاون نزديک است و منظور گروهی از افراد (معمولاً جوامع کوچک تر) براي رفع مشکلات خود و يا بدست آوردن خدمات يا تسهیلات جديد بدان توسل مي جویند.

همكاري از نظر مك آيور

- الف - همكاري مستقيم؛
مشاركتي است كه گروهی از
افراد در يك امر یا فعالیت واحد
و مشابه انجام می دهند. مثل
بازی و فعالیت های تولیدی.

همكاري از نظر مك آيور

- ب - همكاري غير مستقيم : عبارت است از فعاليتي كه افراد در امور يا فعاليت هاي متعدد و متفاوت و طبعاً غير مشابه صورت مي دهند. در اين همكاري ارتباط بي واسطه در فعاليت و همچنين بهره وري مستقيم از حاصل كار يكديگر ندارند، فقط از نتيجه غايي و نهايي فعاليت هاي متفاوت يكديگر ممتنع مي شود.

نمونه اي از همكاري غير مستقيم

• تقسيم كار بارزترين و گويا ترين
نمونه همكاري هاي غير مستقيم
است كه در فعاليت هاي كشاورزي
و بخصوص صنعتي مشاهده مي
شود.

اهداف كلي همكاري ها :

- الف – عملي ساختن كارهايي كه بصورت فردي غير ممكن و نشدني هستند.
- ب – تسهيل اموري كه بصورت فردي نيز انجام دادن آنها ممكن است.
- ج – صرفه جويي در مصرف وقت، پول، انرژي و ...

محور اصلي همكاري ها

- 1- همكاري فيزيكي، يا توانايي بدني افراد براي انجام كارهاي مختلف
- 2- همكاري مالي و پولي، افراد امكانات كوچك و گاه ناچيز خود را براي انجام امور پرهزينه و بزرگ برهم انباشته مي كنند و در انجام كاري موفق مي شوند كه در شكل فردي ممكن نبود.
- 3- همكاري ذهني (شور و مشورت)

ویژگی همکاری فیزیکی ، مالی و پولی

- اول : ماهیتاً کمی می باشند و در نتیجه بر راحتی قابل سنجش و اندازه گیری هستند.
- دوم : به علت کمی بودن به سهولت بر هم انباشته و اضافه می شوند و این برای همه افراد قابل احساس و درک می باشد.
- سوم : این نوع همکاری ها تابع شرایط زندگی افراد در جوامع مختلف است و همکاری ها عمدتاً از نوع همکاری های فیزیکی مربوط به جوامع بسیار ابتدایی است .

همكاري فيزيكي ، مالي و پولتي

- همكاري هاي مالي و پولتي در جوامع ابتدائي كه مبادلات بيشتري پايپايي است همكاري پولتي نمي تواند وسعت داشته باشد. از اين رو در جوامع باتكنولوژي پيشرفته همكاري هاي مالي و پولتي مطرح است.

همكاري هاي ذهني

- همكاري هاي عمدتاً در جوامع امروزي براي حل مشكلات امري ضروري است.
همكاري هاي ذهني در برنامه توسعه اهميت زيادي دارد چون شدت و ضعف آن بر انواع همكاري ها مؤثر مي افتد.
مشاركت روستاييان در طرح هاي توسعه مستلزم شناخت و بحث و مشاوره در مشكل است.

شرایط لازم و کافی تحقق همکاری

- 1- حضور دو نفر و بیشتر
- 2- وجود خواست مشترک
- 3- آگاهی نسبت به خواست مشترک
- 4- اعتقاد به تعاون به عنوان بهترین راه

تقسيم بندي بزرگ همکاري ها

1- همکاري هاي سنتي

2- همکاري هاي

رسمي يا غير سنتي

همكاري هاي سنتي

- اين نوع همكاري از گذشته هاي دور بنا به مقتضيات تشكيل و تازمان ضرورت داشتن تداوم مي يافت. علت كوچك بودن تنوع آن ، پراكندگي جمعيات انساني و نبودن وسايل ارتباطي بوده و مثلاً سواد آموزي يا اقتصاد و قضاوت و... در هر منطقه اي بنا به مقتضيات همان جوامع شكل مي گرفته است.

ويژگي هاي همکاري سنتي

- 1- وابستگي همکاري هاي سنتي به فرهنگ جامعه
- 2- حاکميت مقررات عرفي
- 3- اختلاف همکاري هاي سنتي

ویژگی های همکاری سنتی

• 4- موردی بودن همکاری های سنتی

• 5- غیر مستمر بودن همکاری های

سنتی

• 6- ابعاد کوچک گروه همکاری های

سنتی

دلایل کوچک بودن گروه در همکاری های سنتی

● اول: نوع معیشت و شرایط
اقتصادی و اجتماعی آنها به
صورتی نیست که به
همکاری افراد در گروه های
بزرگ نیاز باشد.

دلایل کوچک بودن گروه در همکاری های سنتی

• دوم: جامعه قابلیت‌ها و امکانات
و روش های لازم برای
مدیریت تنظیم کار و روابط یک
گروه بزرگ را ندارد.

وجوه تغییرات همکاری های سنتی

• 1- تغییر در کمیت و تنوع

همکاری ها

• 2- تخصص و تقسیم کار بیشتر

همکاری ها

وجوه تغییرات همکاری های سنتی

• 3- پیچیدگی بیشتر همکاری ها

• 4- سازمان یافتگی بیشتر و

مدیریت دقیق تر همکاری ها

عامل اصلي تغيير در همكاري ها

- علت اصلي اين دگرگوني ها افزايش اطلاع و آگاهي و دانش بيشتري و آنچه بر آن حاكم است دانست. به عبارت ساده تر كشف قوانين و قواعد حاكم بر طبيعت از طريق برخورد مستمر با زندگي و از آمايش و خطا و کاربرد يافته ها در زندگي محقق شده است.

نمونه هایی از همکاری های سنتی در ایران و جهان

چند نمونه از این همکاری ها در جهان

- همکاری بین اصناف مختلف، همکاری بین صنعتگران و صاحبان کارگاه های کوچک، همکاری در مراسم تدفین

نمونه هایی از همکاری سنتی در ایران :

- همکاری در امر آبیاری، همکاری در بهره برداری از زمین و همکاری در کشاورزی دیمی و بند ساز

کلان clan

- نوعی زندگی گروهی که در روسیه، اروپای غربی و ایتالیا مشاهده می شوند. اعضای این کلان ها مشترکاً با یکدیگر کار می کنند و از وسایل و ابزار موجود خود به صورت جمعی استفاده برده و حاصل کار به صورت جمعی استفاده می شود.

آرتل Artel

- همکاري هاي اقتصادي در درون قبایل موجب ايجاد واحد هاي اقتصادي کوچک به نام آرتل گشت. اعضاي آرتل ها معمولاً تا 50 نفر مي رسيد. اين اعضاي براي امور ماهیگيري، ساختمان، کشت و کار و عمران و آبادي متحد مي شوند. آرتل ها داراي يك يا سه مدير بوده که بارأي اعضاء با آزادي تمام انتخاب مي شد.

مینور Miner

• در اروپا واحد های اقتصادی و کشاورزی به نام مینور وجود داشته است در هر مینور کشاورزان با هم همکاری داشته اند و تقریباً کلیه مایحتاج خود را از طریق تعاون و همکاری متقابل تأمین می کنند.

میر Mir

- میر سازمانی است که علاوه بر کار تولیدی مشترک در زراعت و دامداری و صنایع دستی و سایر امور مشترک مثل جمع آوری مالیات سرانه و پرداخت آن به دولت نیز مشارکت داشته است.

زادروگا Zadruga

- در کشور یوگسلاوی نوعی همکاری در قالب سازمان هایی به نام زاد روگا وجود داشت که در حقیقت همان خانواده بسیار گسترده مناطق بالکان بوده است . این سازمان بر مبنای اعتقاد به تساوی افراد عضو و حقوق مساوی در انتخاب رهبر استوار بوده است . در این جوامع زمین های روستایی را بطور مشترك در اختیار جمع قرار داده و مورد بهره برداری قرار گرفته درآمد و مصرف افراد زیر نظر افراد عضو زیر نظر سازمان و رهبر فوق قرار داشت .

زادروگا

جام يا پياله

- در روستاهای اطراف بیرجند در مسئله آبیاری از روش جالب توجه تقسیم آب توسط « جام » یا « پیاله » استفاده می شود . هر جام یا پیاله نماینده مدت زمان معینی است به عبارت دیگر واحد زمان برای سنجش آب هر زارع نسبت به دیگری است و تقسیم آب بر مبنای نسبت های فوق صورت می گیرد . این شیوه زیر بنای همکاری زارعین در گروه های مختلف است . بدین ترتیب که هر چند کشاورز يك گروه تشکیل می دهند که دارای يك سرگروه ، يك مير آب می باشد . تعداد افراد هر گروه بستگی بر میزان و سهم هر يك از آب زراعی دهکده دارد .

برداشت زعفران

- در منطق بیرجند که محل عمده کشت و تولید زعفران است کشاورزان در قالب نوعی همکاری از اتلاف و فساد محصول زعفران خود جلوگیری به عمل می آورند . به علت لطافت و آسیب پذیری گل زعفران به مجرد رسیدن باید از شاخه جدا شده و طی مدت کوتاهی قسمت های پرچم و مادگی از دیگر قسمت های آن مجزا و خشک گردد .
- بنابر این خانواده ها برای بالا بردن بهره وری محصول به کمک یک دیگر رفته و گل ها را می چینند .

برداشت زعفران

بند سار

- این نوعی همکاری سنتی بین کشاورزان روستاهای اطراف بیرجند وجود دارد که در مورد کشت دیمی بخصوص کشت زمین هایی که با سیلاب آبیاری می شوند که بند سار نامیده می شود.
- در هر بندسار (3 تا 6) زارع شریک می باشند . این زارعین بطور جمعی و مساوی بر روی زمین ، در مراحل مختلف کشت، از شخم و آماده نمودن آن برای بذر پاشی تا درو و کوبیدن خرمن را انجام می دهند، و سپس محصول را به نسبت سهمی که در تأمین عوامل تولید داشته اند تقسیم می کنند.

فصل دوم

همكاري هاي رسمي

اهداف فصل

- 1- دانشجویان با زمینه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و فکر پیدایش تعاونی های رسمی آشنا می شوند.
- 2- دانشجویان با وجوه تفاوت همکاری های سنتی و رسمی آشنا خواهند شد.

اهداف فصل

- 3- دانشجویان با نحوه شکل گیری اولین تعاونی های رسمی در اروپا آشنا خواهند شد.

اهداف فصل

- 4- دانشجویان با انقلاب صنعتی در اروپا و جهان و همچنین پیامد ها و عواقب و شرایط شکل گیری تعاونی های جدید آشنا خواهند شد.
- 5- دانشجویان با مصائب جامعه در دهه های بعد از پیدایش کارخانه های جدید و تأثیر متفکرین قرن 18 و 19 در شکل گیری تعاونی ها آشنا می شوند.

عناوين مترادف همكاري رسمي

- همكاري رسمي با عناويني چون همكاري علمي و شركت هاي تعاوني مترادف مي باشد.

رابطه همکاری های سنتی و رسمی

- برخی افراد چون فالس بوردا اعتقاد دارند هیچگونه ارتباطی بین همکاری های سنتی و همکاری های رسمی وجود ندارد.
- برخی دیگر از افراد همکاری های رسمی را استمرار همکاری های سنتی می دانند.

دلایلی که همکاری های رسمی استمرار همکاری های سنتی است

- الف - در حالی که جوامع جدید، افراد، گروهها، نهادها با هم روابط رسمی پیدا کرده اند همکاری ها نمی توانند جدای از این امر به حیات خود ادامه دهند.
- زمینه های همکاری سنتی متفاوت از همکاری های رسمی است چون در جامعه جدید اقتصاد بازار پولی حاکم است.
- ب - آگاهی افراد جامعه به این تغییر و تحولات سبب ایجاد تغییر در همکاری های سنتی شده است.

ویژگی های تعاونی های رسمی

• 1- رسمیت داشتن ، به عنوان يك شرکت رسمیت قانونی می یابند و آن طی مراحل است که نهایتاً تبدیل به شخصیت حقوقی می گردد.

• 2- حاکمیت قوانین وضعی، این قوانین از طرف مراجع مقتنه وضع و تعاونی ملزم به رعایت است.

ویژگی های تعاونی های رسمی

• 3- مشابهت در شکل و محتوی

• 4- فعالیت بلند مدت

• 5- اشکال و انواع مشخص

ویژگی های تعاونی های رسمی

• 6- ابعاد نامحدود تعاونی ها

• 7- سازمان دهی دقیق و

مدیریت جدید

عوامل مؤثر بر سازمان دهی و مدیریت علمی تعاونی ها

- 1- عوامل بیرونی: نظیر رشد و اعتلای درجه در امر سازمان دهی و مدیریتی در جامعه
- 2- عامل درونی تعاونی: نوع فعالیت، ابعاد آن، حجم فعالیت ها، سطح دانش مدیریتی، اعضاء و امکانات مالی و ...

شکل گیری اولین تعاونی ها ی رسمی (شبه تعاونی ها در اروپا)

- در سال 1844 در شهر راجدیل تعاونی راجدیل با 28 نفر کارگر کارخانه نساجی آغاز به کار کرد. در همین سال در آلمان تعاونی اعتباری روستایی توسط رایفایزن و اعتبار شهری توسط دیلیچ تأسیس شد.
- در فرانسه برخی متفکرین و مصلحین اجتماعی چون فوریه، میل، بلان، بوشه و . . . در قرن 19 و 18 واحدهای تعاونی را تأسیس کردند که البته کارخانه های خصوصی خود آنها بود.

زمينه هاي شكل گيري تعاوني هاي رسمي در اروپا

- 1- وضع نابسامان اقشار کم در آمد در کشورهاي اروپايي
- 2- ظلم و جور افراد سود طلب – گرانفروش، محترک و متقلب در کالاها و توزيع آن انگيزه خوبي براي ايجاد تعاوني بود.
- 3- اشتياق اين افراد به جان آمده از ظلم به عدالتي بيشتري و بهتر سبب تشکيل تعاوني ها گرديد.

شبه تعاوني ها يا پيش تعاوني ها

- تعاوني هاي اوليه كه ناپخته ، نارس و گاهاً موقتي و ناهمگون بود و مدیریت آنها نیز بي بهره از اصول علمي بود به همین علت این تعاوني ها را شبه تعاوني يا پيش تعاوني مي نامند.

ویژگی شبیه تعاونی

- 1- سازمان های کوچک و بسته با اعضای محدود 50 تا 100 عضو
- 2- ناپختگی
- 3- وجود ضوابط غلط
- 4- موقتی بودن
- 5- ناهمگونی

تجربیات شبه تعاونی ها برای تعاونی های رسمی و جدید

- 1- تدوین اساسنامه که در آن خط مشی و شرایط عضویت در تعاونی مشخص گردیده بود.
- 2- نحوه انتخاب مدیر، صندوق دار، رئیس، هیأت امنا، دبیر و . . . مشخص گردید.
- 3- زمان تشکیل جلسات، تعداد جلسات در هفته، روزهای کار در شرکت و . . . مدنظر قرار می گرفت.

تحوّلات اروپا و پیدایش انقلاب صنعتی

• 1- علوم ، هنر و نحوه تفکرات تغییر و دگرگون شد.

• 2- شرق در دوران قرون وسطی اروپا، دوران طلایی خود را می گذراند.

• 3- ساحت گران غربی و سفر نامه نویسان آنان علم و علوم و یافته های شرقیان را به غرب بردند.

تحولات اروپا و پیدایش انقلاب صنعتی

• 4- قطب نما، ساعت، سکان کشتی، تفنگ
فتیله ای، باروت و . . . از شرق به غرب
انتقال یافت.

• 5- غربیان یافته های غیر کاربردی مثل
نجوم و قطب نما و . . . را کاربردی نمودند
بطور مثال بسیاری این یافته ها را در
راههای تجاری بکار بردند.

تحولات اروپا و پیدایش انقلاب صنعتی

- 6- دریانوردی سبب کشف سرزمین های تازه و استعمار کشورها توسط غربیان گردید.

- 7- با توجه به عوامل فوق الذکر بازارهای مصرفی (داخلی و خارجی) گسترش یافت.

- 8- تبدیل کارگاههای کوچک به کارخانه ای برای تأمین بازارها.

تحوّلات اروپا و پیدایش انقلاب صنعتی

- 9- ایجاد کارخانه ها سبب هجوم روستاییان به شهرها گردید و شهرها توسعه یافت.
- 10 - تجارت رشد یافته
- 11- تأمین امنیت توسط حکومت های مرکزی
- 12- توجه بیش از حد تجار و صاحبان سرمایه به دانشمندان و مخترعین.

ماهیت انقلاب صنعتی

- 1- نیروی محرکه و تغییر آن از نیروی انسانی و چرخ به نیروی بخار
- 2- تغییر این نیروی سبب تبدیل کارگاه های سنتی به کارخانه گردید.
- 3- افزایش کالاهای تولید شده به صورت یک دست و انبوه

آثار انقلاب صنعتي در جامعه

- 1- آثار اقتصادي، بهبود، افزايش توليد و يكدستي محصولات
- 2- آثار اجتماعي – فرهنگي و سياسي
- 3- تغيير در بعد خانواده ، نهادهاي قضايي و حكومتي
- 4- تغيير در جمعيت

پیامدهای انقلاب صنعتی مؤثر در پیدایش تعاونی های رسمی

- 1- از بین رفتن کارگاه های خانگی
- 2- جدا شدن عامل کار از سرمایه
- 3- حاکمیت و اهمیت مطلق سرمایه

پیامدهای انقلاب صنعتی مؤثر در پیدایش تعاونی های رسمی

• 4- اشاعه فردگرایی

• 5- تغییر اساسی مدیریت

• 6- کیفیت نامطلوب ارائه

خدمات عمومی

بکارگیری زتات در
کارخانه ها

پیامدهای انقلاب صنعتی مؤثر در پیدایش تعاونی های رسمی

• 7- افزایش بیکاری در شهر

• 8- بکار گماشتن زنان و کودکان

• 9- کاهش دستمزدها

پیامدهای انقلاب صنعتی مؤثر در پیدایش تعاونی های رسمی

• 10- ساعات طولانی کار

• 11- شرایط نامناسب کار

در کارخانه ها

جدا شدن عامل کار

از سرمایه

- اولین بار این پدیده را **سیسموندی** مطرح کرد .

این جدایی سبب استنمار نامریی کارگر توسط صاحب سرمایه بود . مزدوری فزونی گرفت در نتیجه متفکرین و مصلحین برای رفع این اثر شوم تعاونی را پیشنهاد کردند .

حاکمیت و اهمیت مطلق سرمایه

- اعتبار و ارزش انسانی جای خود را به سرمایه پول و اقتصاد دارد .
- نظریه اریک فروم « سوداگری جانشین انسان گرایی است »
- مکتب لیبرالیسم اقتصادی نماینده این تفکر است . در شرکت های سهامی ، مقدار سهام و سرمایه افراد تعیین کننده میزان سود و تعداد آراء آنها در تصمیم گیریها بود . شرکت های تعاونی برای رفع این مشکل بوجود آمد .

اشاعه فرد گرايي

- اريك فروم مي گويد : منش اجتماعي قرن 19 اصولاً رقابت انگيز ، مال اندوز ، استثمار گر ، قدرت گرا و متجاوز است . تحت تاثير اين وضعيت کارگران و اقشار کم درآمد هم به رقابت با هم مي پرداختند .

تغییرات اساسی مدیریت

- مدیریت در گذشته توسط پدر اعمال می شد و جنبه عاطفی حاکم بود . ولی در کارخانه ها مقررات با فشار و شلاق برای کسب حداکثر بهره وری تأکید می شد (تیلوریسم)
- مدیریت علمی نیز به همین منظور اعمال شد . البته همین هدف را مکتب روابط انسانی پیگیری نمود .

اقدامات براي رفع يا کاهش مشكلات در جوامع اروپايي بعد از انقلاب صنعتي

اقدامات به سه دسته تقسيم مي شود:

- الف - اقدامات حكومت ها
- ب - اقدامات توده مردم
- ج - ظهور مصلحين، نخبگان و مكاتب هاي جديد

اقدامات حکومت ها براي رفع مشکلات جوامع اروپايي بعد از انقلاب صنعتي

- دولت ها تحت فشار گروهها (مصلحين، کارگران و اقشار فقير) اقدام به تصويب قوانيني چون حداقل سن کار (9سال)، حداکثر ساعت کار (12ساعت) و حداقل دستمزد و بعداً تعطيلات هفتگي و سالانه، بازنشستگي، از کار افتادگي، رفاه و بهداشت محيط کار، استخدام و اخراج را در بر مي گرفت اقدام کرد.

عوامل مؤثر بر عدم تأثیر گذاری اقدامات دولتی برای رفع مشکلات

- 1- ضعیف
- 2- دیر و با تأخیر
- 3- آنان خود جزو صاحبان صنایع بودند
- 4- آنان ابزار کافی برای اعمال قوانین را در اختیار نداشتند.

اقدامات توده مردم براي رفع مشکلات

- الف – مقابله با دستاوردهاي انقلاب صنعتي: به غلط اينان عامل بدبختي خود را ماشين مي دانند از همين رو با آن مقابله مي كردند. نهضت «لود» يا «لودايت» حمله به كارخانه و صاحبان آن يا سوبوتاژ در فرانسه كه كارگران كفش هاي چوبين خود را در داخل چرخ كارخانه مي انداختند و سبب تخریب كارخانه مي شدند.
- ب – تشكيل اتحاديه ها و سنديكاهاي كارگري با اين وسيله ديگر فرد در مقابل كار فرما نبود.

ظهور مصلحین، نظریات و مکاتب جدید برای رفع مشکلات

- این نظریات که در مقابل نظرات سرمایه داری بود از جانب نخبگان جامعه مطرح شد. سیستموندي سردمدار موافقین دخالت دولت است.
- «پرودون»؛ «مالکیت را دزدی می دانست» همه اینها برابر خواهی را مدنظر داشتند بخصوص «آون» البته نظرات آنارشیستی و افراطی چون «بابوف» فرانسوی که با عمل توأم بود نیز وجود داشت.
- سوسیالیست های تخیلی نیز با کوشش خستگی ناپذیری زمینه عملی تعاونی ها را فراهم ساختند.

وجوه مشترك سوسياڻيست هاي تخيلي يا اجتماعيون تعاون طلب :

• 1- مساوات طلبي

• 2- تآكيد بر همكاري و تعاون

• 3- مخالفت با مالكييت

خصوصي

وجوه مشترك سوسيالیست های تخیلی یا اجتماعیون تعاون طلب :

- 4- قبول و تأیید انقلاب صنعتی
- 5- ایجاد تحول بنیانی در جامعه
- 6- انتخاب راههای مسالمت آمیز
برای تحول
- 7- عدم موفقیت

مساوات طلبی و نظرات مربوط به آن

- الف – مساوات مطلق، توانایی متفاوت افراد متأثر از محیط اجتماعی متفاوت آنهاست و گونه استعدادها و نیازهای افراد مساوی اند.
- ب – معتقدین به مساوات نسبی؛ توزیع امکانات برحسب تواناییهای متفاوت افراد باشد. نابرابری عین برابری است

مخالفت با مالکیت خصوصی

- پرودن با مالکیت خصوصی شدیداً مخالف بود.

- «فوریه» لفظاً مالکیت خصوصی را پذیرفت.

- «بلان» مخالف رقابت بود.

انتخاب راه‌های مسالمت آمیز برای تحول

- شاید این از مشاهده گفتار و خشونت انقلاب‌ها و شورش‌های اروپا متأثر شده بود. فوریه از این افراد است با اینها برای تحقق این امر جوامع کوچک و خود کفا برپا کردند تا با گسترش آن به ایده آل خود برسند؛ اینها از هرگونه برخورد و خشونت پرهیز می‌کنند.

اثر اصلاح طلبان (فوريه، آون، بلان) بر جامعه تعاونيها

• الف – بر تعيين اهداف و عملکرد
تعاوني ها

• ب – كم كردن فواصل طبقاتي

• ج – تخفيف در برخي مشكلات و
عيوب موجود در جامعه

اثر اصلاح طلبان (فوريه، آون، بلان) بر جامعه تعاونيها

- د- رفع بيكاري
- ه - بهبود شرايط و محيط كار
- و - از بين بردن جدائي كار و سرمايه
- ز - بهبود خدمات به جامعه از طريق
تعاوني ها

نظرات رابرت آون انگلیسی (1771 - 1858)

• آون با خرید کارخانه نیولا نارك
يك سري اقدامات رفاهي و رضاييت
بخش را ايجاد كرد. تأسيس
فروشگاه، تأسيس شيرخوارگاه
توسط بوكانان.

نظرات رابرت آون

- اقدامات آون سبب اعتماد مردم به آون شد و لي شركايش را از او دور ساخت. آون با تشكيل كارخانه اي با سود 5% در سال 1813 سعي كرد طرح هاي بشردوستانه اش را عملي كند.
- آون در كتاب «تصوير جداي جامعه» را نوشت. در آن سيستم آموزش بشردوستانه را پايه گذاري كرد.

ادامه نظرات آون – دهکده تعاوني

- آون براي اجراي طرح هايش دهکده هاي تعاوني را پيشنهاد کرد مهمترين مقررات نيو هارموني عبارت بود از: مالکيت جمعي است. اداره و حکومت به شکل دموکراتيک است. به نظر آون کار موجود و موجب ثروت است. در جامعه آون «اوراق کار» به جاي پول در جريان بود.

مشکلات استفاده از اوراق کار در دهکده های تعاونی «آون»

- کالاهای نامرغوب مانده افزایش یافت، اوراق کار نمی توانست تمام مایحتاج را تأمین کند. اوراق کار چون رسمی و ثبت شده نبود مشکل میتوانست جایگزین پول بشمار آید، مشکلات مالکیت ساختمانی

اثرات دهکده تعاوني در جامعه

• 1- نزدیک کردن تولید کنند ه و

مصرف کنند ه

• 2- حذف سود سرمایه دار

نظرات شارل فوريه فرانسوي (1772-1837)

- شارل فرزند ثروتمندي بود؛ با نادرستي ها مخالف، تجارت و اقتصاد را مذموم می‌شمرد. در جریان انقلاب ثروت او مصادره و تا يك قدمي مرگ پيش رفت از اين رو به انقلاب بدبين بود. او خواهان تغييرات بنياني در جامعه از راه مسالمت آميز بود.

ادامه نظرات شارل فوریه

- مالکیت خصوصی را عملاً نفي و به وراثت اعتقاد داشت و نابرابریها را ناشی از مشیت الهی می دانست. فوریه نفسانیت و غرائز را محرک رفتار می دانست از اینرو می بایستی آنها را ارضاء کرد. فوریه برای عملی ساختن نظریاتش فالانستر را بوجود آورد. که نوعی جامعه خود کفا بود این جامعه مقدمه تعاونی های تولید و مصرف به شمار می رود.

ادامه نظریات شارل فوریه

- فوریه قیمت های مختلف برای اقشار مختلف را مطرح ساخت. فوریه به کار اهمیت می داد. کارمزدی و رابطه کارگر و کارفرما را نفی می کرد. تقسیم کار با توجه به علائق سبب (کار جذاب) می شود. وی سود را به عامل کار، سرمایه و استعداد تقسیم می کرد.

نظرات لویی بلان (1811-1882)

- بلان طرح خود را تحت عنوان «کارگاه اجتماعی» مطرح ساخت. کتاب بلان تحت عنوان «سازمان کار» که در آن رقابت مضموم می‌داند. به نظر بلان هر صنف بایستی کارگاه تولیدی خاص داشته باشند. اداره کارگاه به صورت دموکراتیک، همچنین افراد از حقوق و مزایای برابر برخوردار باشند.

نظرات بلان نحوه تقسیم سود

• بلان سود را به سه قسمت تقسیم

می کرد؛

• 1- بین کارگران

• 2- برای نگهداری سالمندان و بیماران

• 3- برای خرید ابزار آلات جدید

نظریات در مورد سرمایه گذاری

- بلان با تجربه از طرحهای فوریه و آون به این نتیجه رسیده بود که کارگران قادر به تأمین سرمایه نیستند از این رو دولت موظف به سرمایه گذاری است.

تفاوت کارگاه بلان با مؤسسات توليدي خصوصي و کارگاه هاي ملي

- کارگاه هاي ملي از جانب دولت براي آرام کردن بیکاران بود و شباهتي به کارگاه هاي اجتماعي بلان نداشت. تفاوت کارگاه اجتماعي بلان با مؤسسات توليدي خصوصي به غير از اداره دمکراتيك اختصاص يافت سود کار فرمايي به خود کارگران است.

کارگاه های اجتماعی بلان و اتحادیه بین المللی تعاون

- به نظر بلان این کارگاه ها قادر به رقابت با مؤسسات تولیدی خصوصی است. تمرکز کارگاه های اجتماعی به اصل اتحادیه بین المللی تعاون انجامید.

تأثيرات نظرات سوسياليستهاي تخيلي بر گروه ها

• دو گروه از نظرات سوسياليست هاي
تخيلي بهره بردند :

• 1- سوسياليست هاي ماركسيسم كه
بيشتر قسمت هاي نظري ايدئولوژيك
گفته هاي سوسياليست هاي تخيلي مورد
استفاده شان قرار گرفت .

تأثيرات نظرات سوسياليستهاي تخيلي بر گروه ها

- 2- متفكرين و پيشگامان تعاوني. اين گروه راهبهاي را كه سوسياليست هاي تخيلي براي رسيدن به جامعه مورد نظرشان پيشنهاد کرده بودند بعد از جرح و تعديل به صورت ايجاد شرکت هاي تعاوني ارائه دادند. اينها سرمايه داري را به عنوان يك واقعيت پذيرفته و سعي نمودند بنحو مقتضي از آن بهره برند.

فصل سوم

کارکرد

تعاونی ها

هدف كلي فصل سوم :

• در اين فصل دانشجويان
با كار كرد هاي تعاوني ها
آشنا مي شوند.

اهداف خاص فصل سوم

- دانشجویان با کارکرد تعاونی ها در شرایط و زمانهای گوناگون آشنا می شوند.
- دانشجویان با کارکردهای مشترک (عام) تعاونی ها آشنا می شوند.
- دانشجویان با کارکردهای خاص (ویژه) تعاونی ها آشنا می شوند.

اهداف خاص فصل سوم

- دانشجویان با کارکرد تعاونی ها در رابطه با نظام آشنا می شوند .
- در نهایت دانشجویان با کارکرد تعاونی ها در کشورهای جهان سوم آشنا خواهند شد .

کارکرد عام (کلي يا مشترك) تعاوني ها

- شرکت هاي تعاوني صرف نظر از انواع و اشکال مختلف خود (توليد، مصرف، اعتبار و . . .) اثر عملکرد اجتماعي، اقتصادي مشخص و واحدي دارند.
بعبارتي ديگر عملکرد مشترك (عام) براي همه انواع تعاوني ها يكسان است.

کارکرد های عام (مشترک) تعاونی ها

- 1- ایجاد عدالت اجتماعی نسبی و توزیع بهتر و مناسب تر ثروت در جامعه
- 2- تعاونی ها موجب نشر و گسترش ارزش های جدید و قابلیت های تازه و روحیه همکاری و تعاون در اجتماع می شود.

اصول تضمین کننده عدالت اجتماعی و توزیع ثروت در تعاونی ها

- 1- اصل پرداخت سود محدود به سهام
- 2- اصل پرداخت مازاد برگشتی
- 3- اصل کنترل دموکراتیک
- 4- اصل ادغام کار و سرمایه در
تعاونی ها ی تولیدی.

اصل پرداخت سود محدود و اصل پرداخت مازاد برگشتی

- وجود این دو اصل در تعاونی ها موجب گردید همه سود به سرمایه تعلق نگیرد و کسانی هم که فاقد سرمایه هستند، سهمی از سود های ناشی از فعالیت های اقتصادی در جامعه را بدست آورند.

اصل كنترول دموكراتيك يا (يك نفر يك رأي)

- اين اصل موجب تصميم گيري و اداره تعاوني به دست اكثريت اعضاء باشد و نظر اكثريت اعضاء اعمال شود.
- در تعاوني ها بدون توجه به تعداد سهام هر يك نفر رأي دارد.

اصل ادغام کار و سرمایه در تعاونی ها تولیدی

- طبق این اصل از ورود کار بدون سرمایه گذاری (عضو) و سرمایه گذاری بدون کار در تعاونی ها ی تولید جلوگیری می شود و در نتیجه سود بجای تعلق به مقدار محدود سهامداران در شرکت های غیر تعاونی، به همه کارکنان تعلق می گیرد.

زمينه سازهاي كار كرد تعاوني ها

- الف – انقلاب صنعتي و پي آمدهاي منفي آن
توزيع كالاهاي تقليبي، گرانفروشي، احتكار و
- ب – نزول خواري در روستاها و شهرهاي
آلمان و انگلستان (تعاوني هاي اعتبار شهري
و روستايي ايجاد گرديد).
- ج – استثمار و فشار بيش از حد كار فرمايان
فرانسوي (واحد هاي صنعتي خودكار فرما
شكل گرفت).

عوامل مؤثر بر میزان کارکرد عام تعاونی ها

- میزان کارکرد عام تعاونی ها بستگی به رشد کمی تعداد تعاونی ها، تعداد اعضا، میزان سرمایه امکانات مالی، حجم عملیات و . . . همچنین میزان کارکرد عام تعاونی ها به خصوصیات کیفی تعاونی ها وابسته است.

کارکردهای خاص (ویژه) تعاونی ها

- کارکرد خاص مربوط به مطالعه بخشی و خرد است. مثلا تعاونی مسکن وظیفه اش تأمین سرمایه و پول مورد نیاز اعضا می باشد و تعاونی تولیدی وظیفه اش فراهم آوری ملزومات و وسایل ضروری تولید برای اعضا می باشد.

کارکرد تعاونی ها در رابطه با نظام

- خصوصیات نظام جامعه و رابطه نیازهای مردم و پاره نظام هایی که در کل سیستم (نظام) وجود دارد. برخی کارکردهای متفاوتی را به تعاونی ها تحمیل می کند. این کارکرد ها بستگی به این دارد که مردم از عملکرد پاره نظام های مختلف تا چه حد رضایت داشته و میزان ارائه خدمات مورد نیاز جامعه بدان وسیله رفع شود.

تعاوني هاي بازتابي

- اين تعاوني هاي براي رفع نقائصي كه در جامعه وجود دارد بروزمي كند مثلا ايجاد تعاوني راچديل يا تعاوني هاي اعتبار روستايي و شهري در آلمان.
- تعاوني هاي بازتابي در مرحله اقتصادبازار (زمانی كه توليد كننده براي فروش توليد مي كند و مصرف كننده نيز كالاها و خدمات خود را از بازار تهيه مي كند) بوجود مي آيد و وظيفه اش رفع مشكلات و كاستن از شدت نقائص در بخشي از نظام جامعه است.

تعاوني تکميلي

- اين تعاوني براري پرکردن خلاء و کمبود ها که هنوز جامعه براري آن راه حلي اتخاذ نکرده است شکل مي گيرد. اقتصاد بسته نياز به شبکه توزيع احساس مي شود که ايجاد تعاوني هاي مصرف به عنوان تعاوني ها تکميلي محسوب مي شوند.

تعاوني هاي بازتابي و تکميلي

• تعاوني هاي بازتابي و تکميلي
در يك جامعه مي توانند باهم
وجود داشته باشند.

نقش تعاوني هاي در کشورهاي جهان سوم

- تعاوني ها در کشورهاي جهان سوم علاوه بر نقش عام و خاص، نقش عام و خاص؛ نقش ویژه اي در توسعه آنها داشت. تعاوني ها در اين کشورها سبب کاهش فاصله طبقاتي و ايجاد فرصت هاي شغلي شد. چه آنکه اين تعاوني به افراد از طريق تأمين سرمايه و ارائه آموزش هاي فني به افراد در دسترسي به مشاغل دلخواه کمک کرد.

فصل چہارم

اصول تعاون

اهداف فصل

- دانشجو با اصول تعاون و ویژگی های مربوط به هر اصل آشنا شود.
- همچنین دانشجو با نقش و اهمیت اصول در تعاونی ها، نحوه پیدایش اصول و شرایط دگرگونی در اصول تعاونی ها آشنا خواهد شد.

نقش اصول در مورد پدیده ها

- اصول بطور كلي در مورد هر پدیده اي عبارت است از ویژگی هاي مشخص کننده و متمایز کننده آن پدیده که بصورت دقیق تنظیم و بیان شده اند.

- این اصول در حقیقت متمایز کننده این پدیده از سایر پدیده بخصوص پدیده هاي مشابه است.

نقش اصول تعاون

- الف- ماهیت تعاون وابسته به آن ها است.
- ب - کارکرد صحیح تعاونی ها وجود یک ماهیت اصیل سرچشمه می گیرد.
- ج- برای نتیجه گیری مطلوب از تعاونی ها رعایت اصول آن ضروری است.

سابقه پیدایش اصول تعاون

- اصول تعاون نتیجه يك دوره طولاني اندیشه و تجربه است، از جمله:
- الف - در طرح شارل فوريه «فالانستر» اصل آزادي و عضویت داوطلبانه تعاون برداشت شد.
- ب- در دهکده تعاون «رابرت آون» اصل کنترل یا اداره دموکراتیک
- ج - همچنین از نظرات آون اصل بیطرفی سیاسی و مذهبی برداشت شد.

سابقه پیدایش اصول تعاون

- د- از کارگاه اجتماعی بلان حمایت دولت از کارگاهها به مدت يك سال و آموزش اعضاء برداشت شد.
- ه- از نظرات فوریه، بلان و پوشه، اصل نحوه تقسیم سود برداشت گردید.
- و- از نظرات بلان فراهم آوری زمینه اشتغال برای افراد جویای کار و حمایت از افراد نیازمند
- ز- از نظرات الکساندر کامپیل که برای اولین بار محدودیت سود سهم را مطرح ساخت استفاده شد.

اصول تعاون بصورت منسجم توسط راچدیل مورد استفاده قرار گرفت.

تحويل اصول تعاون

- اتحاديه بين المللي تعاون در دو مرحله 1937 و 1967 به فاصله سي سال به تجزيه و تحليل و تجديد نظر در اصول تعاون مبادرت نمود.

ضرورت تطابق اصول تعاون با شرایط خاص هر جامعه

- 1- تغییر و دگرگونی در جامعه بشری امری مستمر و اثبات شده است، و تعاونی ها نیز جزئی از نظام جامعه بشری می باشند.
- 2- وظیفه اصول تعاون ایجاد هماهنگی سازمانهای تعاونی با مظلوبیت ها و نیازهای جامعه است.

ضرورت تطابق اصول تعاون با شرایط خاص هر جامعه

- 3- تغییر اصول تا زمانی و تا جایی
ممکن است که بر ماهیت تعاونی لطمه
ای وارد نسازد.
- مثلا نقد فروشی و بیطرفی سیاسی و
مذهبی تغییر در اصل نیست بلکه
تغییر در دستورالعمل ها است.

فایده شناخت اصول تعاون

- شناخت اصول تعاون سبب آسان کردن تمیز بین مؤسسات تعاونی از غیر تعاونی است.

اصول اوليه تعاوني ها

توسط راچديل

- 1- عضويت داوطلبانه و آزاد
- 2- كنترل دموكراتيک
- 3- پرداخت سود محدود به سرمايه سهمي
اعضاء
- 4- پرداخت سود مازاد برگشتي به نسبت
معاملات اعضاء با شرکت

اصول اوليه تعاوني ها توسط راجديل

• 5- عرضہ اجناس مرغوب

• 6- فروش نقدي

• 7- آموزش اعضاء

• 8- بيطرفي سياسي و مذهبي

اصول اوليه تعاوني ها توسط راجديل

• 9- عرضه کالاها و خدمات به

قيمت متوسط بازار

• 10- رأي گيري از اعضاء بطور

مستقيم (عدم قبول وکالت)

اصول سه گانه حذف شده از تعاوني ها

- 1- تخصیص در صد معینی از سود شرکت تعاونی برای ایجاد دهکده های تعاونی پیشنهادی رابرت آن
- 2- برخورداری کارمندان غیر عضو از منافع شرکت تعاونی
- 3- ایجاد واحدهای تولیدی و خدماتی در کنار تعاونی های مصرف

موانع بر سر راه عضویت

داوطلبانه و آزاد

• الف – حوزه عمل تعاونی

• ب – رشته فعالیت

• ج – وابستگی تعاونی به یک

سازمان مشخص

حوزه عمل يکي از موانع اجراي اصل عضویت داوطلبانه و آزاد

- 1- این مانع ناشی از عوامل قانونی (تعاونی روستایی یا تعاونی شهری)
- 2- عامل طبیعی (مساحت زیاد)
- 3- عامل فرهنگی (اختلافات مذهبی)

رشته فعالیت مانعی بر سر راه اجرای اصل عضویت آزاد و داوطلبانه

● به غیر از تعاونی های
مسکن، اعتبار و مصرف
بقیه تعاونی ها ارتباط شغلی
با فرد عضو دارند.

وابستگی تعاونی به یک سازمان مشخص مانع عضویت آزاد اعضاء

- بسیاری از ادارات و سازمانها در زمینه مصرف، اعتبار و مسکن، تعاونی تشکیل داده اند و افراد دیگر غیر سازمان خود را نمی پذیرند.

اجزاء اصلي اداره دمکراتيک تعاوني

• الف – تساوي تعداد آراء اعضاء در مجمع

عمومي

• ب – شرکت همه اعضاء در تصميم گيريهاي

مربوط به تعاوني

• ج – شرکت همه اعضا در اجراي تصميمات

اتخاذ شده

• د – شرکت همه اعضاء در نظارت و بازرسي

بر نحوه اجراي تصميمات

تساوي آراء اعضاء (روش يك عضو يك رأي)

- اعضاء شرکت هاي تعاوني در برخورداري از امکانات شرکت برابر و حتي در انتخاب مديران شرکت و تصميم گيري ها و اعمال نظريات خود در امور مربوط به شرکت از حقوق و مزاياي يکسان برخوردارند. در شرکت هاي تعاوني هر عضو بدون توجه به تعداد سهام تنها داراي يك رأي مي باشد.

اصل يك عضو ، يك رأي در موارد زير استفاده مي شود

- 1- انتخابات؛ در انتخابات مديران
شرکت (هيئت مديره، بازرسان و
ساير مديران شرکت)
- 2- تصميم گيريهها و تعيين خط
مشي هاي شرکت

نمونه هایی از مشارکت حداکثر اعضاء در تصمیم گیریها و انتخابات

• الف- تشکیل مجمع عمومی نمایندگان

اعضاء

• ب- تشکیل مجمع عمومی منطقه ای

• ج- روش سهمیه بندی

تشکیل مجمع عمومی نمایندگان اعضاء

- مجمع عمومی نمایندگان عیناً وظایف مجمع عمومی اعضاء را به عهده خواهد داشت. در این مجمع به عوض شرکت همه اعضاء، نمایندگان آنها به تشکیل مجمع دعوت می گردد. نسبت نمایندگی بر حسب تعداد اعضاء شرکت در چه حدودی باشند بین ده درصد تا يك درصد و حتي کمتر می باشد. شرکت هایی که دارای اعضاء زیادی هستند از این روش بهره می گیرند. مثل؛ شرکت های تعاونی مصرف

روش سهمیه بندی

- از این روش تنها برای انتخاب نمایندگان و اعضاء هیئت مدیره و بازرسان و سایر مدیران انتخابی در شرکت های تعاونی بزرگ که اعضاء آنها در شهرها یا مناطق مختلف پراکنده می باشند استفاده می شود.

روش کار سهمیه بندی

- روش کار بدین صورت است که تعداد افرادی که باید توسط اعضاء انتخاب شوند بین شهرها یا مناطق به نسبت تعداد اعضای شرکت در این مناطق یا شهرها تقسیم و تعداد افراد سهمیه هر قسمت باید توسط اعضای تعاونی در آن قسمت انتخاب و معرفی شوند.

اشکال روش سهمیه بندي

- اشکال این روش این است که تنها می تواند برای انتخاب نمایندگان مورد استفاده قرار گیرد و برای اتخاذ تصمیم و سایر اموری که حضور اعضاء ضروری است باید یکی از دو روش قبلی را بکار برد.

اصل؛ پرداخت سود محدود به سهام

- در شرکت های تعاونی تنها قسمتی از سود ویژه متناسب با سرمایه اعضاء بین آنها توزیع میگردد. معمولاً این مقدار بین 6 تا 12 درصد از کل سود ویژه به سهام پرداخت می شود. این مقدار سود پرداختی به سهام در اکثر جوامع معمولاً معادل و یا بسیار نزدیک به نرخ جاری بهره در بازار رسمی پول میباشد.

اصل؛ پرداخت مازاد برگشتی به اعضاء

- با توجه به اصل سوم شرکت تعاوني تنها قسمتي و معمولاً قسمتي جزئي از سود ویژه مؤسسات تعاوني به نسبت سرمايه اعضاء بين آنها تقسيم مي گردد. باقيمانده سود که نتيجتاً بايد قسمت اعظم سود ویژه تعاوني را تشکيل ميدهد به منظور تأمين وتضمين تعاوني در آینده در حساب هاي مختلفي ذخيره مي گردد.

انواع حساب ها جهت ذخیره

پرداخت مازاد برگشتی به اعضاء

• الف- حساب مخصوص ذخیره احتیاطی

• ب- حساب مخصوص ذخیره احتیاطی

• ج- حساب مخصوص رفاهی

• د- حساب مخصوص فرهنگی،

اجتماعی و آموزشی

شیوه های تقسیم پرداخت مازاد برگشتی بین اعضاء

- اول: پرداخت مازاد برگشتی به نسبت مساوی به اعضاء
- دوم: تأمین خدمات دیگر برای اعضاء با استفاده از وجوه مازاد برگشتی
- سوم: استفاده از وجوه مازاد برگشتی برای سرمایه گذاری مجدد در تعاونی

تجدید نظر در اصول توسط اتحادیه بین المللی تعاون (I.C.A)

• 1- اصل مرغوبیت کالاها و خدمات

• 2- اصل نقد فروشی

• 3- اصل بیطرفی سیاسی و مذهبی

این اصول با توجه به شرایط جامعه و
وضعیت شرکت های تعاونی حذف گردید.

اصول اصلاحي و نهايي تعاون توسط (I.C.A)

• 1- عضويت تعاوني ها بايد آزاد

باشد

• 2- اداره دموكراتيک تعاوني ها

• 3- پرداخت سود به سرمايه سهام

(سود محدود)

اصول اصلاحي ونهائي تعاون توسط (I.C.A)

- 4- پرداخت مازاد برگشتي
- 5- آموزش اعضا
- 6- تعاوني ها در سطوح محلي،
ملي و بين المللي با هم همكاري
نمايند.

فصل پنجم:

تعريف

تعاوني هاي رسمي

اهداف فصل

- دانشجو بتواند تعریف جامع و کاملی از شرکت تعاونی ارائه دهد.
- دانشجو با اصول منطقی ارائه شده در تعریف صحیح تعاون آشنا شود.

اصول كلي ارائه تعريف پديده ها

- 1- وظايف پديده را مشخص مي كنيم (تعريف فونكسيوني)
- 2- با تدوين ضوابطي پديده را از پديده هايي كه وظايف مشابه دارند متمايز مي كنيم.

انواع تعاریف از پدیده ها

• الف - تعریف های نارسا

(توصیف ها)

• ب - تعریف های کامل

(علمی)

تعريف نارسا (توصيفي) از تعاوني

- باكان و شورش تعاوني را نوعي مصالحه بين سوسياليزم و سرمايه داري تعريف کرده اند.

تعاريف نارسا (توصيفي) از تعاوني

• وب؛ تعاون را به اقتصاد
دموكراسي تعبير نموده
است.

تعاريف نارسا (توصيفي)

از تعاوني

• کاگنا؛ تعاون را اقتصاد

برادري مي داند.

تعريف كامل شركت تعاوني

- شركت تعاوني سازمانی است اقتصادی - اجتماعی که از جمع آزادانه داوطلبانه افراد به منظور مشارکت هر چه بیشتر در فعالیت های خاصی برای رسیدن به هدف مشترك اعضا بوجود آمده است. چنین سازمانی بصورت دموکراتیک اداره می شود. امر آموزش به اعضا مورد توجه قرار گرفته و سرمایه لازم توسط اعضا با توجه به امکانات مالی آنها تأمین می گردد. وبه سرمایه فوق سود محدودی تعلق می گیرد، مابقی سود به نسبت منصفانه بین اعضا تقسیم می شود.

خصوصیات ویژه شرکت تعاونی

- الف – گروهی با حداقل یک مسئله اقتصادی
- ب – وجود انگیزه خود یاری
- ج – وسیله ای برای رسیدن به هدف مورد نظر
- د – هدف اساسی ارائه خدمات به منظور ارتقاء موقعیت اقتصادی، اجتماعی اعضا
- ه – برابری اعضا و رعایت عدالت در تأمین منابع و امکانات مالی

تعدیلات و تغییرات انجام شده در موقعیت و نحوه عمل تعاونی ها

- 1- هدف تنها تأمین نیازهای اعضای تعاونی نیست، بلکه نیازهای گروه های ضعیف جامعه را نیز در بر می گیرد.
- 2- تعاونی تنها با اتکاء سرمایه اعضای تشکیل نمی شود بلکه حمایت های دولتی نیز پشت سر آنها است.
- 3- استقلال و آزادی عمل اعضای برای انتخاب و عزل مدیران محدود شده است.

موفق باشید

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com